

کد سند: R-FO-۰۱-۰۰۰
شماره‌ی فرم:
کد مجری:

فرم طرح پژوهشی پست‌دکتری

عنوان طرح:	
تدوین الگوی آماری صنایع خلاق ایران	
تاریخ پیش‌داده: ۱۳۹۹/۱۱/۱	بودجه‌ی پیش‌داده (ریال):
تاریخ شروع: ۱۳۹۹/۱۱/۲۰	مدت اجرا: ۷ ماه

همکاران طرح	نام و نام خانوادگی	عنوان مدرک	سازمان متبوع	تلفن	پیام‌نگار (e-mail)
مجری طرح	رسول بیدرام	دکتری اقتصاد	دانشگاه هنر اصفهان		r.bidram@ aui.ac.ir
مدیر طرح	هاجر ناصری اصفهانی	دانشجوی دکتری برنامه ریزی شهری	اندیشکده اقتصاد خلاق آرمان شهر		h.naseri@ aui.ac.ir
همکار اصلی	حمید بیدرام	دکتری آمار	دانشگاه اصفهان		
همکار اصلی	صفورا مختارزاده	دکتری	اندیشکده اقتصاد خلاق آرمان شهر		
همکار اصلی	سعید ابراهیمی	دکتری	شهرداری اصفهان		
همکار اصلی	مرضیه فتاحی	کارشناسی ارشد اقتصاد فرهنگ و هنر	اندیشکده اقتصاد خلاق آرمان شهر		
همکار اصلی	امیر شهبازی	کارشناسی ارشد اقتصاد فرهنگ و هنر	اندیشکده اقتصاد خلاق آرمان شهر		
همکار اصلی	شیمیا رحیمی	کارشناسی ارشد اقتصاد فرهنگ و هنر	بخش خصوصی		

گروه مشاوران

		سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان	دکتری اقتصاد شهری و منطقه ای	نعمت اله اکبری	مشاور
		دانشگاه هنر اص فهان	دکتری اقتصاد شهری	رضا نصر اصفهانی	مشاور
		دانشگاه هنر اصفهان	دکتری اقتصاد فرهنگ و هنر	سیده هما موذن جمشیدی	مشاور
		سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان	کارشناسی ارشد	محمد رضا لعلی	مشاور
		اندیشکده آصف	صنایع فرهنگی و خلاق	عقیل ملکی فر	مشاور

اطلاعات عمومی

۱. اطلاعات فردی مجری:

نام و نام رسول بیدرام
خانوادگی:

جنسیت: مرد زن

تاریخ محل تولد: اصفهان

نشانی محل کار: تلفن: دورنگار:

نشانی محل سکونت: ۱۳ تلفن: دورنگار:

شماره‌ی تلفن تماس در مواقع ضروری:

e-mail: r.bidram@au.ac.ir

۲. سوابق تحصیلی دانشگاهی

عنوان مدرک	تاریخ اخذ مدرک	نام دانشگاه	نام شهر	نام کشور
کارشناسی	۱۳۷۸	دانشگاه اصفهان	اصفهان	ایران
کارشناسی ارشد	۱۳۸۰	دانشگاه تهران	تهران	ایران
دکتری	۱۳۸۶	دانشگاه اصفهان	اصفهان	ایران

۳. سوابق پژوهشی مجری

آ. انتشارات علمی :

سال و محل انتشار اثر	نوع اثر				عنوان اثر
	ترجمه	رساله	مقاله	کتاب	
دو فصلنامه علمی - پژوهشی (علوم انسانی) سال پنجم، شماره ۱۰، پاییز و زمستان ۱۳۸۷			*		بررسی کارایی بانک های اسلامی در کشورهای مختلف جهان (با استفاده از روش تحلیل پوششی داده ها)
مجله علمی پژوهشی برنامه ریزی فضایی دانشگاه اصفهان دوره ۱ شماره ۱ سال ۱۳۹۰			*		تدوین شاخصهای شناسایی بافتهای ناکارآمد
مدیریت شهری شماره ۲۹، بهار و تابستان ۱۳۹۱			*		بر آورد کارایی فنی برخی از شهرداری های ایران

فصلنامه مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه ای، شماره ۱۴، پاییز ۱۳۹۱		*	تحلیل ارتباط میان ساختار فضایی و توسعه یافتگی محلات شهری به روش چیدمان فضا (مطالعه موردی: شهر مشهد)
مجله علمی پژوهشی مدیریت شهری ویژه نامه بهار و تابستان ۱۳۹۰		*	بررسی زمینه های رانت جویی در بودجه شهرداریها و ارتباط آن با کارایی (نمونه موردی: کلان شهرها)
مجله علمی پژوهشی اقتصاد و مدیریت شهری سال دوم شماره ششم بهار ۹۳		*	ارزیابی اثربخشی مشوق های محرک حفاظت از خانه های با ارزش تاریخی (مطالعه موردی: بناهای تاریخی محله جلفای اصفهان)
مجله علمی و پژوهشی مرمت و معماری ایران سال چهارم شماره هفتم بهار و تابستان ۱۳۹۳		*	ارزش گذاری اقتصادی خانه های تاریخی محله جلفای اصفهان بر اساس مفهوم تمایل به پرداخت، با رویکرد منفعت اجتماعی
مجله علمی پژوهشی فضای جغرافیایی سال ۱۵ شماره ۵۰، ۱۳۹۴		*	سنجش محیط های مسکونی مطلوب شهر اصفهان از دید مدیران ارشد شهرداری
علمی پژوهشی تحقیقات جغرافیایی سال ۲۹ شماره ۳ پاییز ۱۳۹۳		*	بهسازی بافت های فرسوده شهری با رویکرد مدیریت بحران زلزله
مجله علمی پژوهشی ساخت شهر سال ۱۱ شماره ۲۸ پاییز ۱۳۹۳		*	بر آورد تمایل به پرداخت ساکنین مجتمع های مسکونی باغ آپارتمانی: نمونه مورد مطالعه منطقه نازوان و منطقه ۴ اصفهان
فصلنامه علمی پژوهشی روستا و توسعه دوره ۲۲ شماره ۴ شماره پیاپی ۸۸ زمستان ۱۳۹۸			امکان سنجی توسعه پایدار روستایی از طریق توسعه صنایع خلاق نمونه موردی: توسعه صنایع دستی روستاهای منتخب استان اصفهان
مجله علمی پژوهشی جامعه شناسی اقتصادی و توسعه دانشگاه تبریز چاپ در دوره ۸، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۸			تبیین شاخص خلاقیت مکانی و اندازه گیری ضرایب اهمیت آنان (نمونه موردی: نواحی شهر کاشان)
در حال چاپ در شماره تابستان ۹۹ مجله علمی پژوهشی اقتصاد و مدیریت شهری.			تدوین مدل مفهومی ارزش آفرینی بافت های تاریخی با رویکرد رقابت پذیری شهری
Research Journal of Environmental and Earth Sciences ISSN: © Maxwell Scientific Organization, ۲۰۱۲ (ISI)		*	Drawing UP and Examine Some Indicators to Recognizing Blighted (Case Study: The Fifth of Region ۸ of Isfahan)
Singaporean Journal of Business, Economics and Management Studies (ISSN: ۲۳۰۱-۳۶۲۱) Vol. ۳ No.۱, ۲۰۱۴ (ISC)		*	Study of Obstacles to Development of Tourism Studied: Regions of Kashan's Tourist
Publication in Journal titled Man in India Vol.۹۷, September (۲۰۱۷).		*	Study on Effective Economic Factors in Music Consumption (Case Study: City of Isfahan)
چاپ اول بهار ۱۳۸۱ نشر منشور بهره وری		*	EVIEWS همگام با اقتصاد سنجی

ب. طرح های پژوهشی انجام یافته

عنوان	محل اجرا	تاریخ شروع	تاریخ خاتمه
امکان سنجی، تعیین ساختار و برنامه ریزی جهت به جریان انداختن ذخیره طلای بانکها و بررسی نحوه جذب و به	اصفهان، شرکت شهرک های صنعتی اصفهان	۱۳۸۹	۱۳۹۰

			جریان انداختن طلای مردم در سیستم تولید طلای کشور
۱۳۹۱	۱۳۹۱	اصفهان	امکان سنتجی باغ آپارتمان در شهر اصفهان
۱۳۹۲	۱۳۹۱	اصفهان	تهیه سند راهبردی توسعه استان اصفهان در بخش گردشگری
۱۳۹۲	۱۳۹۱	اصفهان	تهیه سند راهبردی توسعه استان اصفهان در بخش صنایع دستی
۱۳۹۳	۱۳۹۳	اصفهان، شهرداری اصفهان	به کارگیری انگاشت‌های "توسعه پایدار" و "کیفیت زندگی" در فرایندهای برنامه‌ریزی شهری اصفهان
۱۳۹۴	۱۳۹۴	تهران، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	طرح تدوین این نامه حمایت از شرکت‌ها و موسسات فرهنگ بنیان

پ. طرح‌های پژوهشی در دست اجرا

تاریخ شروع	محل اجرا	عنوان
۱۳۹۷	اصفهان (کارفرما: حوزه هنری استان اصفهان)	دانشنامه هنرهای سنتی استان اصفهان
۱۳۹۸	اصفهان (کارفرما: دانشگاه هنر اصفهان)	برآورد سهم صنایع خلاق و صنایع فرهنگی در GDP

۴. شغل (لطفاً همه‌ی اشتغالات فعلی خود را ذکر نمایید)

آ. سوابق شغلی

شغل	سازمان متبوع	تاریخ شروع به کار	تاریخ خاتمه‌ی کار	سمت
هیئت علمی	دانشگاه هنر اصفهان	۱۳۸۷ تا کنون		

ب. مرتبه‌ی علمی (برای اعضای هیئت علمی)

استاد
 دانشیار
 استادیار
 مربی

اطلاعات طرح

۵. عنوان طرح

فارسی

تدوین طبقه‌بندی‌های آماری صنایع خلاق ایران

انگلیسی

Compilation of statistical classifications of creative industries of Iran

۶. خلاصه‌ی طرح

فارسی

برنامه ریزی، حمایت و سیاست‌گذاری در حوزه صنایع خلاق نیازمند تحلیل و ارزیابی وضع موجود کشور و شناخت نقاط قوت و ضعف در کنار فرصت‌ها و تهدیدهای ظرفیت‌های انواع گونه‌های صنایع خلاق مکان می‌باشد. از این رو، وجود داده‌های آماری دقیق و جامع از قابلیت‌ها و مزیت‌های صنایع خلاق هر مکانی، امری انکارناپذیر است. داده‌های مناسب و قابل استفاده در تحلیل مزیت‌ها و عملکردها زمانی حاصل می‌شود که در قالب الگوی آماری خاص صنایع خلاق با چهارچوب‌های مشخص و واضح چگونگی جمع‌آوری داده‌ها، تدقیق و بومی‌سازی شده با شرایط و ویژگی‌های کشور، داده‌ها جمع‌آوری شده باشد. در حال حاضر چنین الگوی طبقه‌بندی آماری در حوزه صنایع خلاق و به تفکیک ابعاد مختلف اقتصادی اعم از گونه فعالیت، نوع کالا و خدمات، نوع مشاغل و تجارت بین‌المللی وجود ندارد و نیاز به آن کاملاً مبرهن است. از این رو این پژوهش در پی تدوین طبقه‌بندی‌های آماری صنایع خلاق در ابعاد برشمرده می‌باشد. جهت رسیدن به این هدف بر اساس روش پژوهش پیمایشی از یک سو با مطالعه تطبیقی تجربیات بین‌المللی در انواع طبقه‌بندی‌های آماری مدل‌های دسته‌بندی صنایع خلاق و از سوی دیگر با بررسی انواع طبقه‌بندی‌های آماری استاندارد بین‌المللی، مناسبترین گونه طبقه‌بندی آماری حوزه صنایع خلاق انتخاب می‌گردد و سپس با داده‌کاوی عمیق و دقیق داده‌های مورد نیاز حوزه صنایع خلاق در زمینه فعالیت اقتصادی، کالا و خدمات و مشاغل بر اساس گونه‌های طبقه‌بندی آماری منتخب، تدقیق و بومی‌سازی می‌شود و در نهایت آیین‌نامه چگونگی جمع‌آوری داده‌ها در هر رسته تدوین می‌شود.

الف. طرح موضوع

در تحولات فناوری و ساختار اجتماعی عصر حاضر با تشکیل جامعه شبکه‌ای و اقتصاد متأثر از انقلاب فناوری و اطلاعات بعد فاصله مکانی در ارتباطات جوامع کم رنگ شد و مزیت رقابتی ملل در عرصه جهانی مبتنی بر هویت بومی نشأت گرفته از فرهنگ، هنر و دانش آنها شکل گرفت و خلاقیت به عنوان عامل تمایز و تفاوت بین جوامع دارای اهمیت شایان توجه گردید. از این رو رویکرد جهانی شدن به معنای سهمین شدن در اقتصاد جهانی با حفظ تنوع و تکثر جوامع مورد اقبال قرار گرفت و جوامعی که بر اساس دارایی‌ها، توانمندی‌ها و سرمایه‌های درونی خود نقشی بر اقتصاد و فرهنگ جهان دارند در این عرصه پیشرو هستند. این دیدگاه در نظام اقتصادی منجر به پیدایش رویکرد اقتصاد خلاق شد که در پی خلق ارزش افزوده و ثروت بر اساس ظرفیت‌های خلاق هنری، فرهنگی و دانشی جوامع است (Howkins, ۲۰۰۱). در این نظام اقتصادی سرمایه انسانی به عنوان منبع نهاده خلاقیت دارای اهمیت می‌باشد زیرا خلاقیت انسانی است که توانایی تولید دانش جدید یا دانش موجود به کاربردهای موفق اقتصادی را دارد (Florida, ۲۰۱۲) و حق مالکیت معنوی نیز حامی آن است.

در نظام اقتصاد خلاق کالاهای تولید شده و خدمات ارائه شده در چرخه صنعت را صنایع خلاق می‌نامند که در ادبیات جهانی دارای سه ویژگی کلیدی است اعم از:

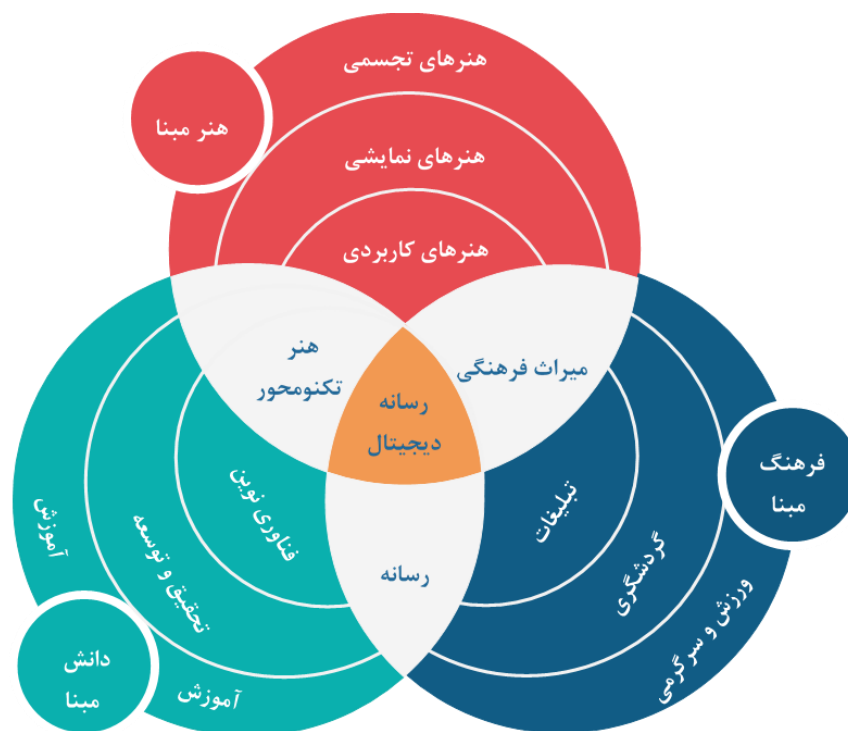
۱. محصولات و خدماتی مبتنی بر هنر، فرهنگ و دانش می‌باشد؛

۲. مشمول قانون حق مالکیت معنوی است؛

۳. نهاده اصلی آن سرمایه فکری و خلاقیت است.

کشورها بر اساس ظرفیت و مزیت خود دسته بندی متفاوتی از صنایع خلاق در نظر گرفته‌اند؛ برخی بر هنر و فرهنگ، برخی بر رسانه و برخی بر فناوری‌های نوین و تحقیق و توسعه متمرکز شده اند. اما در ادبیات نظری صنایع خلاق شش مدل، بیش از سایرین مورد ارجاع و توجه قرار گرفته است که عبارتند از: مدل دپارتمان ورزش، رسانه، فرهنگ و دیجیتال (DCMS)، مدل متون سمبولیک، مدل دوایر متحد‌المرکز، مدل یونسکو، مدل سازمان جهانی حق مالکیت معنوی (WIPO)، و مدل آنکتاد (UNCTAD). در جدول پیوست، گونه‌های صنایع خلاق در هر یک از این مدل‌ها آورده شده است. بیشترین فراوانی گونه صنایع خلاق در مدل‌های مذکور عبارتند از: تبلیغات، نشر، فیلم، رادیو و تلویزیون، موسیقی و هنرهای نمایشی، نرم افزار، طراحی و معماری و مد، بازی‌های رایانه‌ای.

با توجه به دسته‌بندی‌های معتبر بین‌المللی و تجارب کشورهای پیشرو در حوزه اقتصاد خلاق، الگوی دسته بندی صنایع خلاق بر اساس بعد محتوایی خود به سه دسته دانش مینا، فرهنگ مینا و هنر مینا پیشنهاد می‌شود. این بدان معنا نیست که هر دسته صرفاً دارای یکی از ابعاد محتوایی است بلکه محور شکل‌گیری فعالیت بر مبنای یکی از این سه گانه‌ها شکل گرفته است. بر این اساس در شکل (۱) شمای کلی از الگوی پیشنهادی دسته بندی صنایع خلاق آورده شده است. با توجه به مفهوم صنعت که چرخه خلق ایده، تولید، توزیع و انتشار کالا و خدمات را شامل می‌شود هر فعالیت خلاق در چرخه صنعت مرتبط با خود شکل می‌گیرد، رشد می‌یابد و به بلوغ می‌رسد. بدین خاطر در دسته بندی تفصیلی انواع فعالیت‌های مشمول صنایع خلاق، ممکن است که همه فعالیت‌های مشمول صنایع خلاق دارای فعالیت خلاق با ویژگی‌های سه گانه مذکور نباشد اما در کنار هم تشکیل صنعت خلاق را داده اند.

شکل ۱. الگوی پیشنهادی دسته بندی صنایع خلاق

حال با توجه به ظرفیت‌های ایران در برخورداری از فرهنگ غنی چندین هزار ساله و سرمایه‌های نمادین هنری و فرهنگی، تنوع و کثرت اقوام ایرانی، استعداد‌های خلاق انسانی و نابغه‌های علمی، قابلیت‌های شایان توجهی از مقیاس خرد تا کلان فضایی برای توسعه اقتصاد خلاق دارد تا بتوان مزیت نسبی ایران را تبدیل به مزیت رقابتی آن در مقیاس بین‌المللی کرد.

توسعه اقتصاد خلاق با مزیت‌های فراوان اعم از رشد اقتصادی و اشتغال‌زایی بالا، اقتصاد سبز، افزایش تحرک و پویایی جامعه، توسعه فرهنگی و هویت بخشی و اقتدار ملی، مستلزم توجه در برنامه‌ریزی، تخصیص منابع و حمایت مادی و معنوی نظام‌های مدیریتی در سطح خرد و کلان می‌باشد تا همراه با توسعه اقتصاد خلاق بتوان به توسعه اقتصاد ملی دست یافت. در چنین رویکردی، برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، اجرا و ارزیابی و اصلاح برنامه‌های توسعه اقتصاد خلاق نیازمند داده‌های آماری دقیق، واضح، کامل، طبقه بندی شده و بهنگام است تا با قابلیت مقایسه و برآورد مزیت‌های نسبی و رقابتی در سطح ملی و بین‌المللی، زمینه‌ساز بهبود فرآیندهای برنامه‌های توسعه اقتصادی شود. پیش‌نیاز این امر، وجود طبقه بندی‌های آماری جامع و هماهنگ با طبقه بندی‌های آماری در سطوح بین‌المللی می‌باشد. طبقه بندی‌های آماری حوزه صنایع خلاق بایستی در ارتباط با سایر نظام‌های آماری از جمله نظام حساب‌های ملی و نظام آمارهای جمعیتی و اجتماعی باشد تا در تحلیل‌های اقتصادی-اجتماعی قابل استفاده باشد. از جمله طبقه‌بندی‌های استاندارد داده‌های آماری در زمینه فعالیت‌های اقتصادی، الگوی طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی^۱ (ISIC) از معتبرترین طبقه بندی‌های آماری جهان است و در زمینه کالاها و خدمات، الگوی طبقه‌بندی محصولات^۲ (CPC)، هماهنگ با طبقه بندی‌های معتبر فعالیت‌های اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در مورد مشاغل طبقه‌بندی استاندارد مشاغل^۳ (ISCO) برای شناسایی و تحلیل مشاغل مورد استفاده قرار می‌گیرد. در زمینه تجارت بین‌الملل الگوی هماهنگ کدگذاری و توصیفی کالا^۴ (HS) مورد اقبال است. در مدل‌های بین‌المللی طبقه بندی صنایع خلاق، سازمان‌های ارائه دهنده مدل، با رویکرد مقایسه‌پذیری کشورها در توسعه صنایع خلاق از مدل‌های آماری استاندارد استفاده می‌کنند از جمله آنکتاد^۵ داده‌های آماری صنایع خلاق را با هدف

^۱ . International Standard Industrial Classification

^۲ . Central Product Classification

^۳ . International Standard Classification of Occupations

^۴ . Harmonized System

^۵ . UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development

مقایسه رقابت‌پذیری کشورها در حوزه صنایع خلاق براساس مدل آماری HS ارائه می‌کند. یونسکو و سازمان جهانی مالکیت معنوی، دسته‌بندی صنایع خلاق را با کدهای آماری ISIC پیشنهاد می‌دهند.

انتخاب طبقه بندی داده‌های آماری در مقیاس ملی، متناسب هدفی است که داده‌های آماری را ارزشمند می‌کند. در حیطه برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری نوع فعالیت، نوع و تجارت کالا و خدمات و شاغلین فعال در فعالیت مورد نظر همگی در تحلیل‌های ضرورت اقدام، ارزیابی اقدام و سنجش بهره‌وری موثر است و طبقه بندی‌های آماری باید تدقیق شده و جامع، بومی‌سازی شده باشند.

با توجه به آن که طبقه بندی ISIC به صورت سلسله مراتبی در چهار سطح، اعم از سطح بخش (مانند بخش عمده فروشی و خرده فروشی)، سطح قسمت (مانند قسمت عمده فروشی به جز وسایل نقله موتوری و موتور سیکلت)، سطح گروه (مانند عمده فروشی کالاهای خانگی) و نهایتاً سطح طبقه (مانند عمده فروشی سایر کالاهای خانگی) دسته بندی شده، باعث شده است تفکیک ریز فعالیت‌ها در شاخه‌های تخصصی مبهم باشد. هرچند در سطح بومی شده ملی، بسیاری از کشورها، سطح پنجم را نیز به الگو اضافه کرده‌اند اما همچنان بسیاری از فعالیت‌ها به صورت مجزا دارای کد فعالیتی نیستند؛ زیرا به طور کلی دامنه ISIC در برگیرنده فعالیت‌های تولیدی، یعنی فعالیت‌های اقتصادی در محدوده تولید سیستم حساب‌های ملی (SNA) است و چند مورد استثنا افزوده شده است تا امکان طبقه‌بندی فعالیت‌هایی فراهم شود که فراتر از محدوده تولیدند ولی برای انواع گوناگون داده‌های آماری اهمیت دارند. از این رو در زمینه داده‌های آماری حوزه اقتصاد خلاق و به طور مشخص فعالیت‌ها، تولید محصول و ارائه خدمات این حوزه در قالب «صنایع خلاق» ابهام داده‌های آماری فراوانی وجود دارد. به طور مثال فعالیت‌های حوزه فرهنگ و هنر غالباً در بخش «ص» «هنر، سرگرمی و تفریح» در قسمت (کد ۹۰)، گروه (کد ۹۰۰)، و طبقه (کد ۹۰۰۰)، «فعالیت‌های خلاق، هنر و سرگرمی» تعریف شده است که طیف متنوعی از فعالیت‌های اقتصادی را با یک کد آماری در برمی‌گیرد و در کدهای بومی شده ملی نیز برای انواع فعالیت‌های هنری و فرهنگی، یک کد ۵ رقمی واحد مشخص شده است که این مسئله تفکیک داده‌ها بر اساس نوع فعالیت را محدود می‌کند. از این رو تعریف طبقه بندی جامع و هماهنگ داده‌های آماری فعالیت‌های حوزه صنایع خلاق و در کنار آن تخصیص کدهای CPC برای کالاها و خدمات این فعالیت‌های اقتصادی و کدهای ISCO امری ضروری و پر اهمیت است تا بتوان بر اساس یک طبقه بندی جامع تحلیلی از داده‌های آماری حوزه صنایع خلاق به تفکیک فعالیت، تولید، خدمات و اشتغال داشت و بر اساس آن در راستای توسعه پایدار اقتصادی کشور تحلیل‌های اقتصادی و اجتماعی دقیق صورت پذیرد.

ب. ضرورت و اهمیت پژوهش

با تغییر رویکرد اقتصادی از توسعه صنایع سخت به صنایع نرم، دانش و فرهنگ و هنر بازیگران رقابت اقتصادی شدند و اکثر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، رویکرد توسعه اقتصادی کشورشان را با تاکید بر توسعه اقتصاد خلاق برنامه‌ریزی کردند. در سال ۲۰۰۵ ارزش اقتصادی کل تولیدات دنیا بالغ بر ۴۳۵۸۳ میلیارد دلار برآورد شده بود که شش درصد آن حدود ۲۹۰۷ میلیارد دلار سهم ارزش اقتصاد خلاق بود و در سال ۲۰۱۴ ارزش کل معادل ۷۸۵۰۰ میلیارد دلار رسید که سهم اقتصاد خلاق ۸۲۰۰ میلیارد دلار و حدود ۱۱ درصد از کل اقتصاد بوده است (UNCTAD, ۲۰۱۴). این اعداد وضعیت روشنی از رشد سریع صنایع خلاق در جهان امروز را ارائه می‌دهد که اهمیت پرداختن به توسعه اقتصاد خلاق را به خوبی بیان می‌کند. پیش نیاز هرگونه برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در این حوزه نیازمند شناخت کامل و جامع از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های توسعه صنایع خلاق کشور است و این شناخت حاصل نمی‌شود مگر آنکه وضع موجود به درستی بررسی و تحلیل گردد. در اینجا است که وجود داده‌های آماری دقیق، مشخص و بهنگام شرط لازم شناسایی و تحلیل وضع موجود است تا مبتنی بر آن فرصت‌ها، قوت‌ها، ضعف‌ها و تهدیدها بررسی گردد و متناسب مزیت‌های موجود در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی برنامه‌ریزی و تخصیص بودجه شود و پس از آن قابلیت رصد اقدامات و کارایی و اثربخشی برنامه‌ها و سیاست‌های اجرایی میسر گردد و اقدام در جهت بهبود مستمر امکان پذیر باشد؛ از این رو طبقه بندی‌های آماری حوزه صنایع خلاق لازم است تمام نیازهای برنامه‌ریزی، نظارت، مطالعات و سیاست‌گذاری‌های اقتصادی را برآورده سازد.

به دلیل گستره حوزه صنایع خلاق و تنوع فعالیت ها و محصولات این حوزه و نیز تفاوت های ماهوی در انواع گونه-ها، نهادهای متعددی نظیر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت علمی و فناوری، وزارت دادگستری و ... در سیاست گذاری و توسعه صنایع خلاق درگیر هستند که جهت تخصیص بودجه و ارزیابی عملکرد آنها، وجود طبقه بندی آماری استاندارد و یکپارچه و سپس جمع آوری داده ها بر اساس آن الگو ضرورت انکار ناپذیر است. در شرایط موجود کشور، به دلیل یکسان نبودن تعاریف و مفاهیم آماری در حوزه صنایع خلاق بین نهادهای متعدد و عدم وجود یک طبقه بندی آماری بومی سازی شده یکپارچه، عدم هماهنگی داده های آماری مشاهده می-شود؛ و در مواردی که تعاریف استاندارد برگرفته از دسته بندی های کلی نیز وجود داشته، به دلیل کمبود چارچوبی منسجم در قالب نظامی منظم و منطقی، باز ناهماهنگی ها در داده های آمارها وجود دارد. در برخی از رسته فعالیت های صنایع خلاق نیز داده های قابل استناد و کاملی جهت تحلیل و ارزیابی صنعت وجود ندارد.

با توجه به آنچه گفته شد تدوین طبقه بندی های آماری صنایع خلاق کشور دارای اهمیت و مزیت های شایان توجهی است که نمونه ای از آن عبارت است از:

- ایجاد نظام هماهنگ و یکپارچه از طبقه بندی های آماری بین نهادهای ذی نفع؛
- شناخت دقیق وضع موجود کشور در مقیاس های مختلف فضایی از مزیت ها و توانمندی های توسعه صنایع خلاق در کشور و حرکت در مسیر توسعه مزیت رقابتی مکان؛
- هدفمند کردن برنامه های توسعه، تخصیص بودجه و اقدامات حمایتی در سیاست گذاری های کلان و خرد اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و حتی زیست محیطی بر اساس داده های آماری دقیق و قابل استناد؛
- بسترسازی قابلیت ارزیابی و اصلاح عملکرد نهادهای ذی نفع در توسعه صنایع خلاق؛
- مقایسه پذیری توسعه صنایع خلاق کشور با سایر کشورهای صاحب ادعا در مقیاس بین المللی

ج. هدف اصلی

۱. تدوین انواع طبقه بندی های آماری صنایع خلاق به تفکیک فعالیت های اقتصادی، کالاها و خدمات و انواع

مشاغل

د. اهداف تفصیلی

۱. شناسایی انواع طبقه بندی های آماری مناسب برای حوزه صنایع خلاق هماهنگ با استانداردهای بین المللی؛
۲. بومی سازی انواع طبقه بندی های بین المللی شناسایی شده در حوزه صنایع خلاق به تفکیک فعالیت های اقتصادی، کالا و خدمات و انواع مشاغل؛
۳. تدوین دستورالعمل نحوه جمع آوری داده های آماری صنایع خلاق

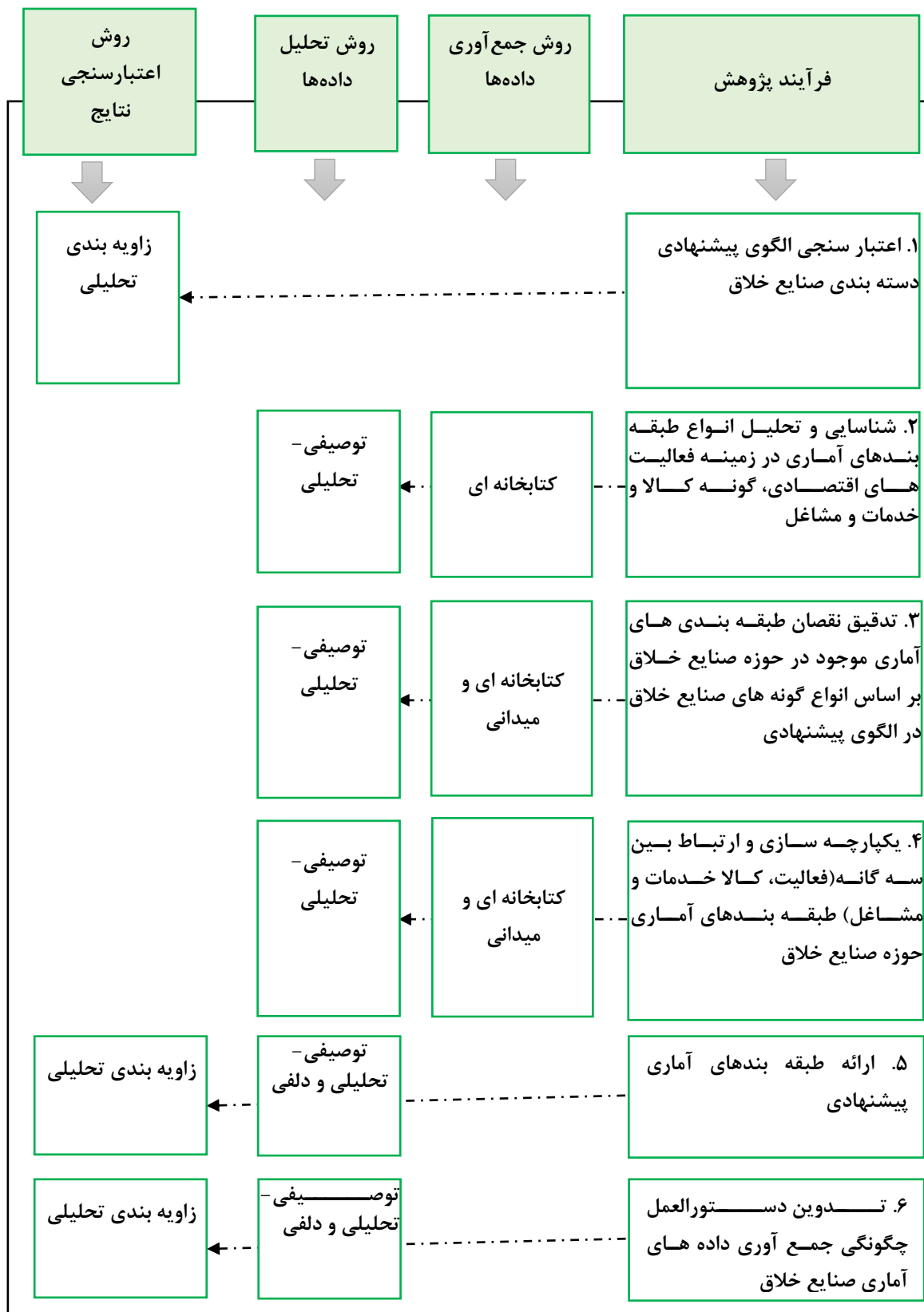
ه. نهادهای ذی نفع پژوهش

۱. شورای عالی انقلاب فرهنگی
۲. سازمان برنامه و بودجه
۳. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۴. مرکز آمار ایران
۵. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

۶. وزارت علوم و تحقیقات و فناوری
۷. وزارت آموزش و پرورش
۸. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۹. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۰. وزارت صنعت، معدن و تجارت
۱۱. وزارت دادگستری
۱۲. وزارت امور اقتصاد و دارایی
۱۳. معاونت علمی و فناوری
۱۴. بانک مرکزی

و. روش پژوهش

طرح تدوین طبقه بندهای آماری صنایع خلاق ایران در زمره پژوهش‌های پیمایشی است که نیازمند داده‌کاوی دقیق و منسجم است. در این پژوهش پس از بررسی ادبیات نظری مرتبط با موضوع، ابتدا انواع طبقه بندی‌های آماری بررسی می‌شود تا بر اساس تجارب سازمان‌های بین‌المللی در حوزه صنایع خلاق و طبقه‌بندی‌های آماری آنها و با توجه به عوامل زمینه‌ای در ایران، مناسب‌ترین گونه طبقه بندی در زمینه طبقه‌بندی فعالیت‌ها، طبقه بندی کالا و خدمات و طبقه‌بندی مشاغل انتخاب و بر اساس الگوی پیشنهادی طبقه بندی انواع گونه‌های صنایع خلاق تدقیق و بومی سازی می‌شوند. این سه الگو تا کوچک‌ترین مقیاس تفکیک بایستی ارائه شوند. آنچه اهمیت دارد ارتباط سه گانه فعالیت‌ها، کالا و خدمات و مشاغل در الگوی بومی سازی شده پیشنهادی است. بدین منظور در ابتدا الگوی پیشنهادی طبقه بندی صنایع خلاق بر اساس روش زاویه بندی تحلیلی اعتبار سنجی می‌شود. لازم به ذکر است الگوی پیشنهادی بر اساس روش تحقیق کیفی تحلیل تماتیک تدوین شده است. پس از اطمینان از اعتبار الگوی پیشنهادی دسته بندی صنایع خلاق، انواع کالا و خدمات حوزه صنایع خلاق بر اساس کدهای استاندارد طبقه بندی آماری بومی سازی شده کالا و خدمات بررسی و دسته‌بندی می‌شود. سپس بر اساس انواع گونه فعالیت‌های صنایع خلاق و دسته بندی انواع کالاها و خدمات این حوزه، کدهای فعالیت‌های بومی سازی شده صنایع خلاق استخراج می‌شود و نهایتاً بر اساس گونه فعالیت و گونه محصولات کدهای مشاغل برای طبقه بندی مشاغل صنایع خلاق تدقیق می‌شود و در نهایت دستورالعمل چگونگی برداشت داده‌های آماری در سه گانه‌های کالا و خدمات، فعالیت اقتصادی و مشاغل حوزه صنایع تدوین می‌گردد. در این پژوهش داده‌ها به دو روش اسنادی و میدانی جمع‌آوری می‌شود بر اساس روش تحلیل توصیفی و دلفی تحلیل می‌شود و نتایج با روش زاویه بندی تحلیلی اعتبارسنجی می‌شود.

- مرکز آمار ایران (۱۳۹۲). طبقه بندی فعالیت های اقتصادی ایران. تهران: انتشارات مرکز آمار ایران.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۵). طبقه بندی استاندارد مشاغل ایران. تهران: انتشارات مرکز آمار ایران.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۴). طبقه بندی محوری محصولات ایران. تهران: انتشارات مرکز آمار ایران.
- Florida, Richard (۲۰۱۲). The Rise of the creative class. Previous edition published in ۲۰۰۲ by Basic Books.
- Hesmondhalgh, David (۲۰۰۲). The Cultural Industries, London: Sag
- Howkins, John (۲۰۰۱). The Creative Economy: How People Make Money from Ideas. published by Penguin in ۲۰۰۱ and updated in ۲۰۰۷.
- Throsby, C. David (۲۰۰۱). Economics and Culture. Cambridge: Cambridge University Press
- UK Department of Culture, Media and Sport. (۲۰۰۱). The Creative Industries Mapping Document, London: DCMS.
- UNCTAD (The United Nations Conference on Trade and Development) (۲۰۱۴). creative economy report <http://unctad.org/en/pages/PublicationArchive.aspx?publicationid=۹۴۶>
- UNESCO Institute for Statistics (۲۰۰۵). International Flows of Selected Cultural Goods and Services ۱۹۹۴-۲۰۰۳: Defining and Capturing the Flows of Global Cultural Trade, Montreal: UIS.
- World Intellectual Property Organisation (۲۰۰۳). Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright-based Industries, Geneva: WIPO.
- Zukin, Sharon (۲۰۰۵). Whose Culture? Whose City? In: Lin, Jan/ Mele, Christopher (ed.): The urban sociology reader. Oxon: Routledge, ۲۸۲-۲۸۹.

۹. زمان بندی

مدت اجرای طرح (بر حسب ماه)

مدت اجرا	مراحل اجرا	ردیف
یک ماه	اعتبار سنجی الگوی پیشنهادی دسته بندی صنایع خلاق	۱
۱۵ روز	مطالعات تطبیقی و بررسی طبقه بندی های آماری بین المللی مرتبط با موضوع پژوهش	۲
۱۵ روز	شناسایی و تحلیل وضعیت موجود انواع طبقه بندهای آماری در زمینه فعالیت های اقتصادی، گونه کالا و خدمات و مشاغل در ایران	۳
یک ماه	تدقیق نقصان طبقه بندهای موجود در حوزه صنایع خلاق بر اساس انواع گونه های صنایع خلاق در طبقه بندی پیشنهادی	۴
یک ماه	استانداردسازی طبقه بندی های آماری حوزه صنایع خلاق ایران در سه زمینه فعالیت های اقتصادی، کالا و خدمات و مشاغل	۵
یک ماه	یکپارچه سازی و ارتباط بین سه گانه (فعالیت، کالا و خدمات و مشاغل) طبقه بندهای آماری حوزه صنایع خلاق	۶
یک ماه	تدوین طبقه بندی آماری پیشنهادی در در سه زمینه فعالیت های اقتصادی، کالا و خدمات و مشاغل حوزه صنایع خلاق	۷
۱۵ روز	تدوین دستور العمل چگونگی جمع آوری داده های آماری صنایع خلاق	۸
۱۵ روز	جمع بندی و ارائه گزارش نهایی	۹
۷ ماه	زمان کل	

۱۰. بودجه طرح

هزینه های پرسنلی:

ردیف	نوع مسئولیت	جمع میزان ساعت کار	میزان حق التحقیق به ساعت (هزار تومان)	جمع کل (میلیون تومان)
۱	مجری طرح	۲۵۰	۱۰۰	۲۵
۲	همکاران طرح	۱۵۰۰	۵۰	۷۵
۳	مشاوران طرح	۲۰۰	۱۲۵	۲۵
۴	کارشناسان دستگاه های مختلف	۵۰۰	۷۰	۳۵
۵	مترجم	۲۰۰	۵۰	۱۰
۶	کد گذار	۲۵۰	۴۰	۱۰
	جمع کل هزینه پرسنلی			۱۸۰

سایر هزینه ها:

مبلغ (میلیون تومان)	شرح هزینه	ردیف
۱۵	ایاب و ذهاب و ارتباطات	۱
۵	چاپ و تکثیر و انتشارات	۲
۲۰	منابع و اطلاعات	۳
۷۰	نظارت و بالاسری	۴
۱۰	هزینه های پیش بینی نشده	۵
۱۲۰	جمع سایر هزینه ها	

بر آورد کل هزینه ها:

مبلغ (میلیون تومان)	شرح هزینه	ردیف
۱۸۰	هزینه های پرسنلی	۱
۱۲۰	سایر هزینه ها	۲
۳۰۰	جمع کل هزینه ها	

پیوست

جدول ۱. معرفی گونه های صنایع خلاق در مدل های معتبر بین المللی					
مدل دوایر Concentric Circles Model متحد المركز ^۸		مدل متون Symbolic texts model سمبولیک ^۷		مدل وزارت ورزش، رسانه، فرهنگ و دیجیتال انگلستان / DCMS ^۶ Model	
Core creative arts	هنرهای خلاق مبنا	Core cultural industries	صنایع فرهنگی هسته ای	Advertising	تبلیغات
Literature	ادبیات	Advertising	تبلیغات	Architecture	معماری
Music	موسیقی	Film	فیلم	Art and antiques market	هنر و عتیقه جات
Performing arts	هنرهای نمایشی	Internet	اینترنت	Crafts	صنایع دستی
Visual arts	هنرهای تجسمی	Music	موسیقی	Design	طراحی
Other core cultural industries	سایر صنایع فرهنگی مبنا	Publishing	نشر	Fashion	مد
Film	فیلم	Television and radio	رادیو و تلویزیون	Film and video	فیلم و ویدیو
Museums and Libraries	کتابخانه داری و موزه داری	Video and computer games	بازی های رایانه ای و ویدیویی	Music	موسیقی
Wider cultural industries	صنایع فرهنگی گسترده تر	Peripheral cultural industries	صنایع فرهنگی پیرامونی	Performing arts	هنرهای نمایشی
Heritage services	خدمات میراث فرهنگی	Creative arts	هنرهای خلاق	Publishing	نشر
Publishing	نشر	Borderline cultural industries	صنایع فرهنگی مرزی	Software	نرم افزار
Sound recording	ضبط صدا	Consumer electronics	وسایل الکترونیکی مصرفی	Television and radio	رادیو و تلویزیون
Television and radio	رادیو و تلویزیون	Fashion	مد	Video and computer games	بازی های رایانه ای و ویدیویی
Video and computer games	بازی های رایانه ای و ویدیویی	Software	نرم افزار		
Related industries	صنایع مرتبط	Sport	ورزشی		

۶. Department for Digital, Culture, Media and Sport

RE: UK Department of Culture, Media and Sport, *The Creative Industries Mapping Document ۲۰۰۱*, London: DCMS, ۲۰۰۱

۷. David Hesmondhalgh (۲۰۰۲). *The Cultural Industries*, London: Sage

۸. David Throsby (۲۰۰۱). *Economics and Culture*, Cambridge: Cambridge University Press, ۲۰۰۱

Advertising	تبلیغات				
Architecture	معماری				
Design	طراحی				
Fashion	مد				
مدل کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (آنکتاد) / UNCTAD ^{۱۱} Model		UNESCO Institute for Statistics Model / مدل یونسکو ^{۱۰}		مدل کپی رایت سازمان جهانی حق مالکیت معنوی / WIPO ^۹ Copyright Model	
Heritage - Traditional cultural	میراث فرهنگی	Industries in core cultural domains	صنایع هسته فرهنگی	Core copyright industries	صنایع هسته کپی رایتی
expressions:	جلوه‌های فرهنگی سنتی	Museums, galleries, libraries	موزه ها، گالری ها، و کتابخانه ها	Advertising	تبلیغات
arts and crafts, festivals and celebrations; and	هنر و صنایع دستی، جشنو	Performing arts	هنرهای نمایشی	Collecting societies	لوح های فشرده
Cultural sites	اماکن فرهنگی	Festivals	جشنواره ها	Film and video	فیلم و ویدئو
Archaeological: sites, museums, libraries, exhibitions, etc	یادبودهای تاریخی: موزه‌ها، کتابخانه‌ها، نمایشگاه ها و ...	Visual arts, crafts	هنرهای بصری و صنایع دستی	Music	موسیقی
Arts	هنرها	Design	طراحی	Performing arts	هنرهای نمایشی
Visual arts	هنرهای بصری	Publishing	نشر	Publishing	نشر
painting, sculpture, photography and antiques; and	نقاشی، مجسمه‌سازی، عکس، عتیقه‌جات و ...	Television, radio	تلویزیون و رادیو	Software	نرم افزار
Performing arts	هنرهای نمایشی	Film and video	فیلم و ویدئو	Television and radio	رادیو و تلویزیون
: live music, theatre, dance, opera, circus, Puppetry, etc.	موسیقی زنده، تئاتر، رقص، اپرا، سیرک، خیمه‌شب‌بازی و ...	Photography	عکاسی	Visual and graphic art	هنرهای بصری و گرافیکی
Media	رسانه	Interactive media	رسانه های جمعی	Partial copyright industries	صنایع بخشی کپی رایتی

۹ . World Intellectual Property Organization

RE: World Intellectual Property Organisation (۲۰۰۳). Guide on Surveying the Economic Contribution of the Copyright-based Industries, Geneva: WIPO

۱۰ . RE: UNESCO Institute for Statistics (۲۰۰۵). International Flows of Selected Cultural Goods and Services ۱۹۹۴-۲۰۰۳: Defining and Capturing the Flows of Global Cultural Trade, Montreal: UIS

۱۱ . United Nations Conference on Trade and Development

RE: UNCTAD (۲۰۱۴). creative economy report

<http://unctad.org/en/pages/PublicationArchive.aspx?publicationid=۹۴۶>

Publishing and printed media	نشر و رسانه‌های چاپی	Industries in expanded cultural domains	صنایع بسط یافته فرهنگی	Architecture	معماری
books, press and other publications	کتاب، نشر و روزنامه، مطبوعات و سایر مطالب چاپی	Musical instruments	ابزار آلات موسیقی	Clothing, footwear	کفش و پوشاک
Audiovisuals	سمعی - بصری	Sound equipment	تجهیزات صدا	Design	طراحی
Film, television, radio and other broadcasting	فیلم، تلویزیون و رادیو و سایر رسانه‌ها	Architecture	معماری	Fashion	مد
Functional creations	آفرینش‌های کارکردی	Advertising	تبلیغات	Household goods	وسایل منزل
Design	طراحی	Printing equipment	تجهیزات چاپ	Toys	اسباب بازی
interior, graphic, fashion, jewellery, toys	طراحی داخلی، گرافیک، مد، جواهرآلات، اسباب‌بازی	Software	نرم افزار	Interdependent Copyright industries	صنایع به هم وابسته کپی رایتی
New media	رسانه‌های جدید	Audiovisual hardware	سخت افزارهای سمعی و بصری	Blank recording material	وسایل ضبط و رکورد
software, video games, and digitalized creative content	نرم افزار، بازی‌های ویدئویی، پویانمایی، محتوای دیجیتال			Consumer electronics	وسایل الکترونیکی مصرفی
Creative services	خدمات خلاقانه			Musical instruments	تجهیزات موسیقی
architectural, advertising, cultural and recreational, creative research and development (R&D), digital and other related creative services	معماری، تبلیغات، تفریح و سرگرمی، تحقیق و توسعه خلاق، خدمات دیجیتال و غیره			Paper	کاغذ
				Photocopiers, Photographic equipment	چاپگر و تجهیزات عکاسی

